

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสำนึกความรักชาติให้เกิดแก่นักเรียน โดยใช้เนื้อหาและแหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์ สำหรับครูสังคัมศึกษา” มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสำนึกความรักชาติให้เกิดแก่นักเรียน โดยใช้เนื้อหาและแหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์ สำหรับครูสังคัมศึกษา และ(2) ศึกษาผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสำนึกความรักชาติให้เกิดแก่นักเรียน โดยใช้เนื้อหาและแหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์ สำหรับครูสังคัมศึกษา

การดำเนินการวิจัย กล่าวถึง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ดังมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากร มี 2 กลุ่ม คือ

1.1.1 ครูสังคัมศึกษาที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร และเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และเขต 2 สำหรับการทดลองใช้เบื้องต้น เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ คือ ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสำนึกความรักชาติให้เกิดแก่นักเรียน โดยใช้เนื้อหาและแหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์ สำหรับครูสังคัมศึกษา

1.1.2 ครูสังคัมศึกษาที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 – 4 และเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 28 (ศรีสะเกษและยโสธร) สำหรับขั้นทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสำนึก

ความรักชาติให้เกิดแก่นักเรียน โดยใช้เนื้อหาและแหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์ สำหรับครูสังคมศึกษา ในสถานการณ์จริง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างสำหรับการทดลองใช้เบื้องต้นและกลุ่มตัวอย่างสำหรับขั้นทดลองใช้ในสถานการณ์จริง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 ขั้นการทดลองใช้เบื้องต้น (Tryout) กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังคมศึกษาที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และเขต 2 ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยสุ่มร้อยละ 25 ในแต่ละเขต จึงมีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นจำนวนโรงเรียน ดังนี้

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 9 โรงเรียน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 17 โรงเรียน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 13 โรงเรียน

แต่ละโรงเรียนในแต่ละเขตสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโรงเรียนละ 1 คน ได้จำนวนครูสังคมศึกษา จำนวน 39 คน แล้วแบ่งกลุ่มตัวอย่างเพื่อการทดลองใช้เบื้องต้น ดังนี้

- กลุ่มตัวอย่างแบบเดี่ยว จำนวน 5 คน

- กลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม จำนวน 10 คน

- กลุ่มตัวอย่างแบบสนาม จำนวน 24 คน

1.2.2 ขั้นทดลองใช้ในสถานการณ์จริง (Trial Runs) กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังคมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 – 4 และเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 (ศรีสะเกษและยโสธร) โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวน 24 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสำนึกความรักชาติให้เกิดแก่นักเรียน โดยใช้เนื้อหาและแหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์ สำหรับครูสังคมศึกษา

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสำนึกความรักชาติให้เกิดแก่นักเรียน โดยใช้เนื้อหาและแหล่ง วิทยาการทางประวัติศาสตร์

2.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัด กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสำนึกความรักชาติให้เกิดแก่นักเรียน โดยใช้เนื้อหาและแหล่งวิทยาการ ทางประวัติศาสตร์ สำหรับครูสังคมศึกษา

เครื่องมือแต่ละชนิดมีขั้นตอนการพัฒนา ดังนี้

2.1 ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสำนึกความรักชาติให้ เกิดแก่นักเรียน โดยใช้เนื้อหาและแหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์ สำหรับครูสังคมศึกษา มีขั้นตอน การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาแหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์ใน ชุมชน และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสำนึกความรักชาติของนักเรียน รวมทั้ง ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และสาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

2) ผลิตชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสำนึกความรัก ชาติให้เกิดแก่นักเรียน โดยใช้เนื้อหาและแหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์ สำหรับครูสังคมศึกษา ซึ่ง ชุดฝึกอบรมทางไกลประกอบด้วยสื่อหลักและสื่อเสริม

สื่อหลัก คือ ประมวลสาระชุดฝึกอบรมทางไกลและแนวการศึกษา ได้แก่

ประมวลสาระชุดฝึกอบรมทางไกล ประกอบด้วย

- รายละเอียดชุดฝึกอบรมทางไกล ได้แก่ ชื่อชุดฝึกอบรมทางไกล คำอธิบายชุดฝึก อบรมทางไกล วัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรมทางไกล รายชื่อหน่วยของชุดฝึกอบรมทางไกล

- วิธีการศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกล ได้แก่ การเตรียมตัวเพื่อศึกษาด้วยตนเอง และ วิธีการศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกล

- เนื้อหาสาระที่ใช้ในการฝึกอบรมทางไกล ประกอบด้วยจำนวนหน่วย 3 หน่วย โดยครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

หน่วยที่ 1 แนวคิดการส่งเสริมสำนึกความรักชาติในการจัดการเรียนรู้วิชา ประวัติศาสตร์ไทย

หน่วยที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทยเพื่อส่งเสริมสำนึก
ความรักชาติให้เกิดแก่นักเรียน

หน่วยที่ 3 การใช้แหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์เพื่อการส่งเสริมสำนึกความรัก
ชาติให้เกิดแก่นักเรียน

แนวการศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกล ประกอบด้วย

- บันทึกสาระสังเขป
- กิจกรรมระหว่างเรียน
- สื่อการเรียนการสอน
- การประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน

สื่อเสริม ได้แก่ สื่อปฏิสัมพันธ์ ที่จะเป็นการอบรมแบบเผชิญหน้าโดยวิทยาการ

ประมาณ 2 วัน

3) ตรวจสอบคุณภาพของชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อ
ส่งเสริมสำนึกความรักชาติให้เกิดแก่นักเรียน โดยใช้เนื้อหาและแหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์
สำหรับครูสังคมศึกษา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบชุดฝึกอบรมในด้านความถูกต้อง
ของเนื้อหาสาระและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้

4) ปรับปรุงและแก้ไขชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม
สำนึกความรักชาติให้เกิดแก่นักเรียน โดยใช้เนื้อหาและแหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์ สำหรับครู
สังคมศึกษา

**2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับ เรื่อง
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสำนึกความรักชาติให้เกิดแก่นักเรียน โดยใช้เนื้อหาและแหล่ง
วิทยาการทางประวัติศาสตร์**

เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับ เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมสำนึกความรักชาติให้เกิดแก่นักเรียน โดยใช้เนื้อหาและแหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์
โดยจัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นข้อสอบแบบคู่ขนาน คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อน
การฝึกอบรมทางไกลและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรมทางไกล ฉบับละ 20 ข้อ ข้อสอบ
เป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 5 ตัวเลือก

นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ตลอดจนภาษาที่ใช้ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

2.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูสังคัมศึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสำนึกความรักชาติให้เกิดแก่นักเรียน โดยใช้เนื้อหาและแหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์ สำหรับครูสังคัมศึกษา

จัดทำแบบสอบถามเพื่อสอบถามความคิดเห็นของครูสังคัมศึกษาผู้เข้ารับการฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสำนึกความรักชาติให้เกิดแก่นักเรียน โดยใช้เนื้อหาและแหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล เกี่ยวกับเนื้อหาในแต่ละเรื่อง ของแต่ละตอน ของแต่ละหน่วย โดยให้แสดงความคิดเห็นใน 5 ระดับด้วยกัน ได้แก่ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การทดสอบประสิทธิภาพ คือ ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสำนึกความรักชาติให้เกิดแก่นักเรียน โดยใช้เนื้อหาและแหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์ สำหรับครูสังคัมศึกษา โดยแบ่งเป็น

1) **ขั้นทดลองใช้เบื้องต้น (Tryout)** ผู้วิจัยนำชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสำนึกความรักชาติให้เกิดแก่นักเรียน โดยใช้เนื้อหาและแหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์ สำหรับครูสังคัมศึกษา ไปทดสอบหาประสิทธิภาพด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนในการทดสอบประสิทธิภาพ 3 ขั้นตอน คือ การทดสอบแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบสนาม เพื่อวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมทางไกลตามเกณฑ์ 80/80 เมื่อวิเคราะห์แล้ว นำมาปรับปรุงชุดฝึกอบรมทางไกล โดยนำส่วนที่เป็นข้อคิดเห็นของครูผู้สอนมาเป็นข้อมูลพิจารณาประกอบ

สำหรับการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกลเป็น 80/80 นั้น เกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการกับผลลัพธ์ เป็นการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนในแง่ของพฤติกรรมต่อเนื่องหรือกระบวนการ (Evaluation of Process – E_p) คือ พิจารณาจากผลของการประกอบกิจกรรมระหว่างเรียนจากประมวลสาระ โดยการนำผลของการตอบมาให้คะแนนเปรียบเทียบกับประเมิน

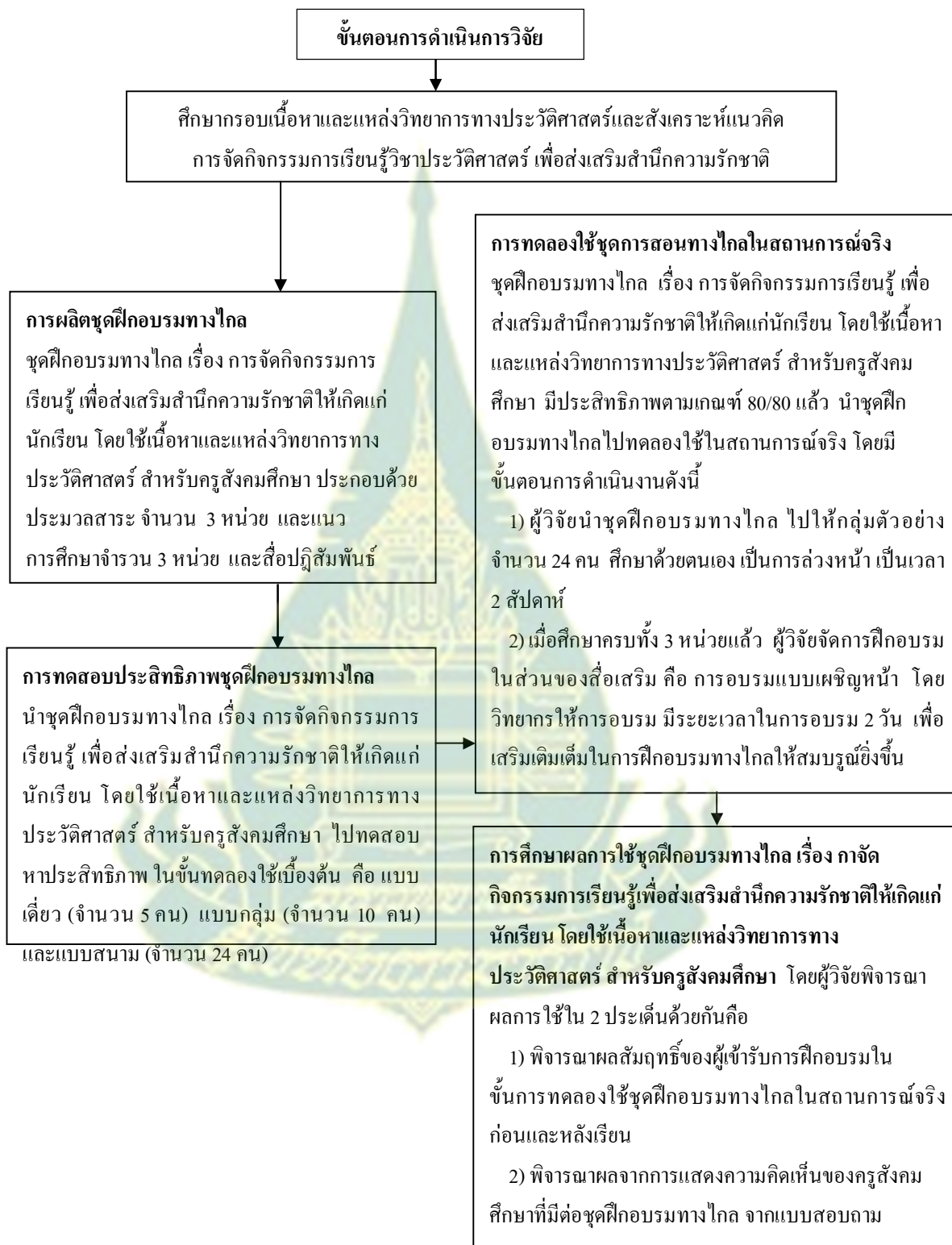
ผลิตภัณฑ์ (Evaluation of Products – E₂) คือ พิจารณาจากผลการทดสอบหลังเรียน เกณฑ์ตั้งไว้ คือ E₁/E₂ = 80/80 หรือ 75/75 สำหรับเนื้อหาที่เป็นจิตพิสัยหรือทักษะพิสัย การยอมรับประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมทางไกลไม่ควรต่ำหรือสูงกว่า $\pm 2.5\%$ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์, 2540: 210 - 213)

สำหรับชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสำนึกความรักชาติ ให้เกิดแก่นักเรียน โดยใช้เนื้อหาและแหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์ สำหรับครูสังคัมศึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ เนื้อหาสาระในชุดฝึกอบรมทางไกล เน้นเนื้อหาพุทธิพิสัยในสัดส่วนที่มากกว่าด้าน เจตพิสัยและทักษะพิสัยมากกว่า จึงได้กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ เป็น 80/80

2) **ขั้นทดลองใช้ในสถานการณ์จริง (Trial Runs)** เมื่อได้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสำนึกความรักชาติให้เกิดแก่นักเรียน โดยใช้เนื้อหาและแหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์ สำหรับครูสังคัมศึกษา ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 แล้ว ผู้วิจัยนำชุดฝึกอบรมทางไกล ไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงกับกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 – 4 และเขตเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 (ศรีสะเกษ และยโสธร) โดยให้กลุ่มตัวอย่างศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกลเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ แล้ว ผู้วิจัยจึงจัดการฝึกอบรมในส่วนของสื่อเสริม คือ การอบรมแบบเผชิญหน้า โดยมีระยะเวลาในการอบรม 2 วัน เพื่อเสริมเติมเต็มในการฝึกอบรมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.2 **การศึกษาผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสำนึกความรักชาติให้เกิดแก่นักเรียนและแหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์ สำหรับครูสังคัมศึกษา** ผู้วิจัยพิจารณาจากคะแนนทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมในขั้นทดลองใช้ในสถานการณ์จริง และให้ครูสังคัมศึกษาแสดงความคิดเห็นในแบบสอบถามเกี่ยวกับชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมสำนึกความรักชาติให้เกิดแก่นักเรียน โดยใช้เนื้อหาและแหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์ สำหรับครูสังคัมศึกษา

สำหรับขั้นตอนการวิจัย ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมทางไกลทั้ง 3 ขั้นตอน คือ แบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบสนามตามเกณฑ์ 80/80 จากสูตร E_1 / E_2 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2540 : 211) ดังนี้

การหาค่า E_1 ใช้สูตร

$$E_1 = \frac{\sum x}{\frac{N}{A}} \times 100$$

E_1 = ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการเป็นร้อยละจากแบบฝึกปฏิบัติ

$\sum X$ = คะแนนรวมของกิจกรรมหรืองานทุกชิ้นที่ผู้เรียนทำได้ถูกต้อง

A = คะแนนเต็มของกิจกรรมหรืองานทุกชิ้นที่นำมาประเมิน

N = จำนวนผู้เรียน (กลุ่มตัวอย่าง)

การหาค่า E_2 ใช้สูตร

$$E_2 = \frac{\sum f}{\frac{N}{B}} \times 100$$

E_2 = ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์เป็นร้อยละจากแบบประเมินหลังเรียน

$\sum f$ = คะแนนรวมของการประเมินหลังเรียน

B = คะแนนเต็มของการประเมินหลังเรียน

N = จำนวนผู้เรียน (กลุ่มตัวอย่าง)

4.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสำนึกความรักชาติให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน โดยใช้เนื้อหาและแหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์ สำหรับครูสังคมศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test)

4.3 ศึกษาความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสำนึกความรักชาติให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน โดยใช้เนื้อหาและแหล่งวิทยาการทางประวัติศาสตร์ สำหรับครูสังคมศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา. (Content Analysis)

